

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 fnt — kr.
félévre 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: A dunáninneni egyházkerület 1892. évi papi értekezletén mondott elnöki megnyitó beszéd. — Belföld. — Vegyesek. — Pályázat

A dunáninneni egyházkerület 1892. évi papi értekezletén mondott elnöki megnyitó beszéd.

Szeretve tisztelt Testvéreim az Úrban!

A midőn Tiszt. Testvéreimet a kerületi papi értekezleten üdvözölném: magát az értekezletet minden bevezetés nélkül meg is nyitom; bevezetésül fentartván azon elveket, a melyeket mult évi elnöki beszédemben hangsúlyoztam. Engedjék, hogy a pastorális tanácskozás természeténél fogva azonnal in medias res menjek, a midőn Urunk Üdvözítőnknek Máté ev. 9. része 37—38. versében feljegyzett szava nyomán pastorális szempontból a papjelöltek csekély számáról rövid megjegyzést akarok tenni,

„Az Ur látván a sokaságot, megesejt rajtok a szive, hogy meggyötörve és szétszórva vannak, mint pásztor nélküli juhok. Azt mondja akkor az ő tanítványainak: az aratni való ugyan sok, de az arató kevés. Kérjétek tehát az aratás Urát, hogy bocsásson munkásokat az ő aratására.“

Mert ez az Úrnak szava, isteni szent ige, pusztán történelmi adatnak nem vehető. De mint minden szentirási igazság a tényeken alapuló kinyilatkoztatás az, a mely Isten kegyelmét velünk közli s annak elnyerhetéséről is intézkedik.

Sok az aratni való az Ur mezején, de az arató kevés, az tény. Hogy az aratás ura bocsát munkásokat az ő aratására, ez az Úrnak üdvintézménye; s hogy pedig ezen kinyilatkoztatásának eszköze a mi részünkön az ima, az Úrnak ezen intézkedése a mi ténykedésünknek körét is megszabja,

Midőn tehát a jelen napokban nekünk is megesejt a szívünk, hogy oly kevés papjelöltünk van, minek következtében nem egyhelyütt pásztor nélkül vannak a juhok: ne bocsátkozzunk mi pásztorok, a pásztorok értekezletén annak taglalásába, honnét van az, hogy az Ur mezején nálunk kevés az arató, hanem az Úrnak, a mi főpásztorunknak, példáját követve ragadjuk meg azonnal az eszközt, az imát,

kérvén az aratás Urát, hogy nálunk is bocsásson munkásokat az ő aratására. E körül való rendes ténykedés immár a pastorális teendők sorozatába esik.

Igy tehát azon okoknak a kutatása, miért van kevés arató nálunk az Ur mezején, a pastorális ténykedés köréhez nem tartozik. Tartozzék ez az egyházi kormányzás feladatai közé.

De ha kutatnám is mindazon okokat, a melyek következtében gyarló emberi vélemény szerint kevés papjelöltünk van, az után elérjük-e a czélt, hogy több papjelöltünk legyen? Nem hiszem. Ha van baj, a mint van, akkor e baj magában a papi állásban keresendő, hogy az emberi társadalomban nem fogadja el az őt megillető helyet, tehát, hogy a fizetés rossz, a nyomor, főképp a gyermekek nevelése körül nagy, hogy nincs előléptetés, a nyugdíj nincs szabályozva s elégtelen, a munkateher nagy, míg egyszerű szabadságában is némileg korlátozva van a pap, a hivek vajmi keveset törődnek helyzetével; vagy pedig magában a papi karban is többen keresik a bajt, mondván, hogy a papok életmodora ma nagyon is világias, hogy sokat politizálnak, nemzetiségi s társadalmi kérdésekbe túlságosan avatkoznak; anyagi haszon után nagyon is járnak, s családjaikban is ama tiszta ősz keresztényi puritanismusként kevés nyoma van. Vannak tovább, a kik a papok nevelésében keresik a bajt úgy a systemában, a midőn a theologiai disciplinák vagy tisztán tudományos szempontból, vagy pedig negativ irányban adatnak elő, hogy azután inkább mint kritikus, mint pap kerül elő a theologus a collegiumból, a ki előbb maga magával meghasonlott és így lelkipásztorra szüksége van, mintsem hogy ő pásztor lenne s képességgel birna a pastorális cura terén másokat vezetni: — valamint mások szerint a rendezetben is van baj, mert internatusunk nincsen s így a theologusok magánélete s erkölcsi magaviseletük a papi nevelés körén kívül állítatott. Mit mondjak azok nézetéről, a kik nálunk a theologusoknak időszakokénti relegálásában látják a főbajt, mert ez által a

családokban a theologiai pálya iránt nagy az ellen-szenv.

Tisztelt Testvéreim! Épülünk-e, ha mind ezen okokat hallgatjuk? Pedig még ki nem merítettem e tárgyat; s a mit mondtam, nem is állítottam, csak kalászkodtam szedtem pastorális tevékenységem mezejéről, a midőn a családokban odahatni akartam, hogy a családnak egyik vagy másik tagja papnak menjen.

Őszintén vallom, hogy én mindezen nem épülök, s ha ezt mind czáfolgatni vagy megerősíteni mennék: nem nyernék én az által egy theologust sem. Szerintem a baj a mai kor anyagi irányában fekszik, mely a lutheránus családok és valljuk be, a papi lakok nagy részébe is már behatolt; tehát a baj bennünk van. „Keressük először az Isten országát“ családjainkban is és a theologusok is magadatnak nekünk.

A hol a theologusok nevelése körül maga az egyházi institutio javítandó, szerintem ott is főképp az anyagiakban van a baj: keveset törődik a közegyház a theologusok anyagi ellátásával s a szegény szülők, mert ezen körökből kerülnek elő mindig s mindenütt a theologusok, — nehéz gondjaira bizzuk az ifjak ellátását akkor is, midőn azok mint theologusok már az egyház szolgálatába léptek.

Tovább nem megyek; s ezt is csak azért említettem, hogy indokoljam, miért mellőzendők az indokok, a midőn fohászodnunk kell, hogy kevés az arató az Úrnak mezején. Itt egy az indok úgy is: kevés, az emberek bűne miatt. A hol az egyház terén bajról van szó, ott először bűnről legyen szó; a hol pedig bűnről szó van, ott az orvosság, ha a bűnnek keletkezését is tudnók, nincs az embereknél, de egyedül az Úrnál.

Ezen orvosságra való utalás immár pastorális ténykedés s ama pastorális lecke, a melyet az Úr akkor mondott tanítványainak, a midőn látta a sokaságot szétszórtan mint a pásztor nélküli juhokat, ez: „Kérjétek az aratás Urát, hogy bocsásson munkásokat az ő aratására.“ Itt tehát tudunkra adja az Ur, hogy az aratás az övé, a munkások kibocsátása az övé, a miénk pedig a kérés, az ima, hogy bocsássa hozzánk a munkásokat, a kik, jól megjegyzendő, az ő munkásai, nem pedig a mi munkásaink.

Mintha egyre hallanám a skeptikusok nagy seregét, fent és lent, a coetusban és a kormányzatban, a kik vajmi kevésnek s elégtelennek találják ezen imaóvszert ott, a hol az egyházban az arató kevés.

Az Úr e téren elégségesnek találta a kérést, az imát. Ha valaki elégtelennek látja azt, csak annak a jele, hogy elégtelenül imádkozott. A jámbor Anna imáiban az Úr szolgálatának szentelte Sámuel fiát. Hisz éppen ott van a baj, hogy az uralkodó anyagi irány az imádók kevés számát adja az egyháznak. Ma egyáltalában keveset imádkozunk, keveset a nem mindenütt mindennap nyitott templomokban, keveset a nem mindenütt mindennap az imához egybesereglett családokban. Az ima a laikusokban

is a családnak papot nevel, legyen az bár asszony is, lesz belőle diakonissa, a papnak segédkeze; az ima az imádkozó gyermekek seregéből az Isten szent lelkének hatása alatt a családban papokat választ ki.

Keveset imádkozunk. Krisztus Getsemane kertjében fohását háromszor ismételte, Pál apostol, a midőn teste számára adatott neki a kinzó tövis, arra nézve háromszor kérte az Urat; ne szégyenljük a gyakori, az ismételt imát, ott a templomban s bent a családban.

Szerintem még a mi imádkozásunkban is van egy kis baj: imánk nagy része nagyon is általános. Krisztus úgy a mai szent leckében, valamint másutt és az apostolok többnyire úgy imádkoztak, hogy az ima tárgya külön egyes eset vala. Jézus a Getsemanekerti imában imádkozik vala, hogy „e pohár“ muljék el tőle. Pál apostol arra a tövisre nézve háromszor kérte az Urat. S az aratókról szóló mai leckénkben arra utal az Úr, hogy arra nézve kérjük őt, bocsásson munkásokat az ő aratására.

Nem marad tehát egyéb hátra, mint követni példáját a mi imádkozó elődeinknek, a kik tudjuk, imádkoztak mindig azért is, hogy az Úr bocsásson munkásokat szent országa aratásába. A régi litániák ezen sora felelevenítendő. Miért nem volnának tartathatók külön imaórák ez ügyben? Semmi különösöt nem mondok. A régi egyházak, mikor nem volt papjuk, imádkoztak, hogy az Úr küldjön hozzájuk munkást az ő szive szerint. Ott a hol az imádkozók serege keresi a papot, megszűnnek a választásoknál a pártok és a tusák, a melyek sok embert elidegenítenek a theológiától.

E mai korban vannak a legkülönfélébb szövetkezetek; én azt hiszem, az imádkozók szövetkezete is helyén van. Nekem is jól esik, a midőn a külföldi egyházi lapokban olvasom, hogy a szétszórtan lakó hívek felhivatnak, imádkozzék kiki saját otthonában bizonyos napon, bizonyos órában egy bizonyos szent ügyért. A themák egyike mindig: kérjétek az Urat, hogy bocsásson munkásokat az ő aratására.

Tisztelendő Testvéreim! A mi főpásztorunk, a hol mint pásztor állott pásztoraival a nyáj mellett a pastorális ténykedésnek ezen módját elrendelte a pásztorok kibocsátása ügyében: mi pásztorok kövessük a pásztorok fejedelmének ezen pastorális utasítását s egyházainkban úgy, mint családjainkban s a családokkal imádkozunk gyakrabban s az Úr nevében, hogy az Úr bocsásson munkásokat az ő aratására nálunk ma, a hol a papjelöltek száma oly kevés.

A ki pedig imádkozik, ne kételkedjék. Az Úr mondta: „Bizony, bizony, mondom nektek, a mit csak kérenditek az Atyától az én nevében, megadja néktek. Ez ideig semmit sem kértetek az én nevében; kérjétek és elveszitek.“ (János 16, 23.) Ámen.

BELFÖLD.

A dunáninneni ág. hitv. ev. egyházkerület közgyűlése. Nyugodtan nézett a világ a bekövetkezendő napok elé. A szemhatáron mégcsak egy fekete pontocska se látszott, sem itt, sem ott „kényes“ kérdések nem riasztották a békés honpolgárt, így tehát remélhető volt, hogy minden nagyobb izgalom nélkül fog a közgyűlés véget érni. S csakugyan meglehetősen csendben végezte munkáját.

Augusztus 23.-án délután 2 órára ker. papi értekezletre hívott össze buzgó püspökünk, midőn a lapunk élén álló megnyitóval egy sajtósági vitát idézett elő. Kitűnt ugyanis, hogy felsővidéki testvéreink a felemlégetett segédlelkészhiány okául (mely ugyan nem oly rettentő nagy, hogy még félni lehetne tőle) a pozsonyi theologiai akadémiát és az abban uralkodó szellemet tartják. Felpanaszolták, hogy a tót fiukkal rosszul bánnak a tanárok, sőt hogy a tót és magyar ajku theologus ifjak között folytonos versengés és gyűlölködés uralkodik, hogy tótul nem tanulnak, s így a tótajku ifjak részint nem akarnak oly pályára lépni, melyen csak nagy küzdelmekkel és nemzetiségük iránt való hűségök árán kellene megállaniok, hogy általában tótul keveset tanítanak. A kifejlődött vitában megmondattott ugyan nekik, hogy a tanárok között, ki a tanulmányaiknak élő, szorgalmas és jó magaviseletű ifjakat csak azért, mert tótajkuak, bántaná, egy sincsen, mit az is bizonyít, hogy egyesek, kik kötelességeiket híven teljesítették, tót anyanyelvök mellett is jótéteményekben részesültek; hogy az ifjúság között netán felmerült surlódásoknak, kivált a kívülről jövő befolyás következtében, nagyon nehéz elejét venni, s a pezsgő ifju vér lüktetésének irányt adni akkor, a mikor az érett férfiak között is a nemzeti-ségi kérdés vitatása nagyon könnyen szenvedélyességbe csap át, majdnem lehetetlen; hogy a tót nyelv az akadémián rendszeresen tanítatik s a hallgatóknak alkalmuk van, ha egy kis szorgalommal látnának hozzá, a nyelvet teljesen elsajátíthatni, sőt hogy e nyelven úgy a gyakorlati theologiai seminariumban, mint a templomban is szabadon szónokolhatnak, ha pedig azt kívánák, hogy előadási nyelvvé tétessék a tót, ez oly igény, mely ki nem elégíthető. Tehát az egész vita célhoz nem vezetett, mint azt egyrészt egy fél sem várta; annyi azonban bizonyos, hogy a theologiai akadémiával való elégedetlenség meglehetősen uralkodott a közgyűlés többségének hangulatán.

Augusztus 24.-én 8 órakor reggel megtartott a gyámintézeti istentisztelet, melynek szónoka Schmidt Károly Jenő pozsonyi német lelkész evangélikus egyházunkat a kegyelem egyházának mutatta be. Valóban építőleg oldotta meg feladatát. Ez istentisztelet végeztével a nagy hőség következtében eltértünk az eddigi szokástól s a lyc. könyvtárterme helyett a kis templomban gyülekeztünk össze.

Főpásztorunk kenetes imája után sajnálattal vette a közgyűlés tudomásul, hogy szeretve tisztelt felügyelő urunk id. Szent-Iványi Márton úr ő nmgja gyengélkedése következtében akadályoztatva volt a megjelenésben, s így Rendtartásunk értelmében a jelenlevő esp. felügyelők között hivatalára nézve legidősebb, trencsényi esp. felügyelő Dohnányi Lajos foglalta el a társelnöki széket. A kebli esperességek képviselői, benyújtván megbízó leveleiket, meg-

kezdődött a tanácskozás püspök úr évi jelentésének felolvasásával, melyből a következő részleteket emeljük ki.

Megemlékezik püspök úr ő felségeik megkoronáztatása 25 éves évfordulójának kerületünk egyházaiban június 8-án tartott ünnepélyéről. Megemlékezik a zsinatról, mely különösen kerületünkben azért nevezetes, mert a tartásának kérdése ketté osztotta volt kerületünket, de az Úrnak irgalmassága magára a nagy munkára újra egyesítette, úgyhogy a zsinat akadálytalanul végezhetette nagy munkáját, melynek eredménye a négy, t. i. alkotmány-, iskola-, háztartási és törvénykezési 441 paragrafusból álló törvény, mely O Felsége elé szentesítés végett felterjesztett. Megnyitójának igen érdekes részlete az úgynevezett elkeresztelésről szóló nyilatkozat, mely következő vala: „A midőn az 1790/1. évi, a szabad vallásgyakorlatról szóló törvény áldásairól említést tettünk, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy jelenleg az ama törvény hézagait pótló 1868. évi vallástörvény körül, a mely a törvényesen bevett keresztyén vallásfelekezetek viszonzosságáról szól, sorakoznunk kell, a mely az úgynevezett elkeresztelési kérdésben vita tárgyává lett. A ki ezen viszonzosságon változást akar tenni, az az egyházi ügyekben a teljes egyenjogúságot és általános vallásszabadságot hozza be előbb, akkor azután minden egyház saját belső erejéhez képest a természeti jogok szerint fog mozogni; addig azonban az 1868. évi törvénynek bölcs intézkedései hazánkban az egyedüli óvszer, hogy a családok belbékéje megóvassék, a felekezetek közti surlódások létre ne jöjjenek, s az anyakönyvvezetés illetékesen, a maga rendje szerint vitessék. Az ellenérveket megzafolja az azelőtti gyakorlat. A ki t. i. csak egy pillantást vet az 1791. év utáni evang. anyakönyvekbe, látni fogja, hogy azon évi törvény intézkedéseire képest az evang. apától származó fiugyermekek, ha egy nem evang. pap által kereszteltettek is, elég pontosan szolgáltatottak be az evangélikus anyakönyvekbe. Az 1868. évi törvény után is az analog gyakorlat sok helyütt betartott. Elvi kifogás tehát nem létezik. A törvény a vallási meggyőződést nem sérti. Tartsuk meg csak mi is mindég a törvényt, hogy annál inkább mások is tartsák meg azt.“

Főlemlíti a mult évi augusztus 26-án Liptó-Szent-Miklóson megtartott Transcius-féle emlékünnepet. A kánoni egyházlátogatás elmaradásának okául zsinati elfoglaltságát jelenti. A szórványok körül kifejtett munkásságáról értesíti a gyűlést. A különböző adományokról és áldozatokról hálával emlékszik meg. Előadja esperességenként a mult évben történeteket, valamint a személyi mozzanatokot.

A püspöki jelentés meghallgatása kapcsán, melyben arról tétetik jelentés, hogy Beniczky Kálmán turócmezgyei alispán pozsonymezgyei esperességi másodfelügyelővé választott, felhivatott ugyanez esperességnek esperese, mi igaz van a hírből: hogy e választás szabálytalanul történt volna meg. Mire rövid vita után kimondattott, hogy a választás kérdése nem képezheti a közgyűlés intézkedésének tárgyát s az illetékes utjára terelgett.

A kerületi tisztikar, lejárván megbízatása, lemondott. A zsinat utáni rendezkedés szükségére tekintettel azonban megmaradt állásában.

Meglehetősen vitát idézett elő a pozsonyvárosi esperességnek a mult évi ker. gyűlés jegyzőkönyvének 12. pontjára

ban foglalt azon határozata ellen, hogy a dunáninneni kerületből a zsinatra küldött két tanár költségeit a pozsonyi egyház fedezze, ugyanez egyház felszólalására intézett kérelme, hogy a költség nem róható az egyház terhére, s így az egyház mentessék fel e teher súlya alól. A vitának eredménye püspök úr indítványának elfogadása volt, mely szerint a kerület méltányossági szempontból tekintetbe fogja venni úgy a kebelbeli esperességek, mint a pozsonyi egyház kívánságát a zsinati költségek fedezésére nézve.

Különbféle bizottságok megválasztása, az egyetemes gyűlési követek kiküldése, a népiskolai jelentés benyújtása után az első nap munkája be lett fejezve, melynek délutánján az egyes bizottságok végezték teendőiket.

Augusztus 25-én ismét 8 órakor ült össze a soraiban megfogyatkozott közgyűlés, a mely két tárgyat kivéve az ügyek elintézését illetőleg, simán folyt le.

Az első nagyobb vitát előidézett kérdés volt az egyetemes gyűlés felhívása a dunáninneni kerülethez, hogy a theol. akadémia költségeinek fedezésére szolgáltatott járulékot emelje fel. Lesújtó volt a közérdek szolgálatában álló embernek észrevenni azt az ellenszenvet, mely a theol. akadémia ellenében e vita folyamán megnyilatkozott, s mely a többséget arra bírta, hogy a járulék felemelését megtagadja. Mint egyszerű referensre, nem tartozik reám e helyütt a felhozott érveket és ellenérveket előadni s mint e 10 éves intézetnek lelkem egész odaadásával hiva, nem kívánom ecsetelni azon fájó érzelmeket, melyek eltöltötték és eltöltik lelkemet, csak annyit jegyzek meg, hogy egy ily intézetnek érdeke követeli, nem tenni ki magát többé oly modoru támadásoknak, mint a milyeneket át kellett élnie.

Az államsegély elosztásának kérdése, a mennyiben eddig e forrásból az esperesség papi özvegy-árva intézetei egyenlő összegekben részesítettek s ennek ellenében a pozsonymegyei esperesség indítványa, hogy az ezentul lelkészarányban történjék, az esperességekre leszállított. Ugyanazon esperesség a házassági felmentvényi díjak hasonló kulcs szerint való elosztását indítványozá, melynek eredménye lett, hogy a theol. akadémiai tanári özvegy-árva-intézet, mely eddig szintén osztalékban részesült, e csekély segélytől is elűtett.

A folyó ügyek elintézése után tárgyalás alá vétetett a nyitrai esperesség indítványa, melynek értelmében kívántatott, mondaná ki a kerület, hogy br. Prónay Dezső egyetemes felügyelő úrnak az unió tárgyában a zsinaton elfoglalt álláspontjával és nézeteivel nem ért egyet. Azon indító okból, hogy bárkinek is a zsinaton kifejtett elveit és előadásait a kerületi gyűlés bírálata tárgyává nem teheti, a személyi vonatkozás elejtésével, kimondta a kerületi gyűlés, hogy kerületünk mindennemű unionistikus törekvésekkel szemben őseink hitéhez s annak kifejezője, az ágostai hitvalláshoz, híven ragaszkodik.

A püspök úrnak záró imájával a f. évi kerületi közgyűlés befejezte munkáját.

r. l.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület közgyűlése. Augusztus 16—18. Kies fekvésű Dobsina városában tartatott ez évi kerületi közgyűlésünk, mely kiváló jelentőséget nyert az által, hogy díszes keretében foglalta dicsőült püspökének, a nagynevű Czékus Istvánnak, a kerület összes egyházainak közadakozása filléreire emelt emlékköve leleplezését.

A különben is élénk város, még élénkebb képpel kedveskedett a figyelmes szemlélőnek már augusztus 16-án, midőn a kerület vezérferiai és képviselői vonultak be vendégszerető falai közé. Délelőtt 11. órakor érkezett meg több képviselő kíséretében a kerületi elnökség, mely a vasuti pályaház perronján szívélyesen üdvözöltetvén, ünnepi harangzugás s a jó dobsinai „bulenerek“ lelkes éljenzése között tartva bevonulását ez ősi, s a kerület főtiszt. püspöke által méltán „püspöki“-nek nevezett egyházba. Rövid pihenés után kezdetét vette a munka, a különféle bizottságok üléseiben, melyek közül, a ker. bizottságnak, a kerület és az eperjesi kollegium közti viszony szabályozása, a kerületi számvéviszéseknek, a kerületi pénztárak számadásai s költségvetései, a tanári értekezletnek, belügyek s főleg a felekezeti tanároknak állami nyugdíjaztatása ügyében a közoktatási miniszterhez felterjesztendő emlékirat szövege szolgáltak tárgyalás tárgyul a bölcsesség, az igazság és jog, a méltányosság és tapintat kifejtésére, érvényesítésére.

Másnap, augusztus 17-én, reggeli 7 és 1/2 órakor tartott istentisztelet után az egyházkerületi gyámintézeti bizottság ülésezett az elemi iskola egyik tantermében, mely bizottsági ülés után, a ker. gyámintézeti közgyűlés tartatott meg ugyanott, s Dianiska András egyházi és az ez alkalomra közlekedéssel helyettes világi elnökül megválasztott Szentiványi Árpád gömöri egyházmegyei felügyelő társelnökleite alatt. A szeretet adományainak kiosztásánál most is mint mindenkor helyes tapintattal járt el a ker. gyámintézet, a gyógyító, erősítő gileádi balzsamnak cseppjeit oda csepegtetvén, a hol legfájóbb a seb, legerőtlenebb a test, legnagyobb veszélyben az élet. Fájdalom, hogy kerületünkben is még mindig nagyon sok az ilyen seb, erőtlén test, veszélyeztetett élet, s a samaritánusi gyógyforrás még mindig oly csekély, hogy életadó ereit még nem csengedeztetheti át minden beteg, szenvedő tagba. Egy ily nagyon beteg, senyvedő tagra hívta fel a hegyaljai főesperes nt. Farbaky József úr, a ker. gyámintézet kiváló figyelmét, midőn a kicsiny, de igen fontos missiói pont, a hernádvécsei egyház, illetve annak lelkész-tanítói állásának égő sebet tárta fel megrendítő képpen; azt a hernádvécsei egyházat, a hol 340 forinton tengődött élet és halál között, számos tagu családjával, mint lelkész-tanító nem rég elhunyt társunk Palásthy Gábor, s a mely kiválóan fontos hely mégis feltartandó, óhajtaná, úgymond, megerősíteni a kerületi s egyetemes gyámintézet állandó segélye, támogatásával. A ker. gyámintézet készséggel nyújtá oda a lelkes főesperes úrnak támogató jobb-ját, s a Baldácsy- s az egyetemes gyámintézet állandó segélyére a legmelegebb ajánlással terjeszti fel a hernádvécsei egyházat. E helyen is melegen ajánljuk a pusztuló, a beteg Hernádvécset az állandó gyámolításra.

A közgyűlés után az egyházmegyéek elnökei bizalmas értekezletre gyűltek, mely értekezlet jellegénél fogva nem levén a nyilvánosságé, e helyen annak egyszerű felemlítésére szorítkozunk. A délelőtti órákban még a Baldácsy bizottság tartott ülést, melynek végével közös ebéd következett a Casinóban.

A fehér asztaltól a kegyelet sietteté távozásra az elnökséget s a képviselőket, kiket a készen álló fogatok a pályaházhoz röptettek, hogy az ott készen álló különvona t o n Rozsnyóra siessenek, a kerület kegyeletének

ünnepélyére dicsőült Czékus István püspök siremlékének a leleplezésére, illetve átadására.

Az elnökség, a képviselők, Dobsina városa és egyházának számos férfi és nőtagjaival pont 3 órakerobogott be a különvonat a rozsnói pályaudvarra, hova ugyanakkor ért be a déli irányból jövő rendes személyvonat is, hozván számos gyüleési képviselőt, kiket a kegyelet ez alkalomból Rozsnóra jönni készített. — Beláthatlan hosszú kocsisorban vonult fel a megérkeztek serege az ev. paplak elé, mint az ez alkalomra kitűzött gyülekező helyre. — Már ekkor az utcák és terek el voltak özönlve a kegyeletes ünnepélyen résztvenni akarókkal, kik a kegyeletnek külsőleg is kifejezést akarván adni, többnyire fekete öltözetben jelentek meg. Midőn az első fogat — az elnökséggel — megérkezett, nehéz, de a kegyelet és szeretet által megszentelt, magasztossá tett útnán megindult a dicsőült püspök gyászoló családja, a sorfalat képezett közönség néma-, megható üdvözlése között, — a szeretet annyi hév-könnyével öntözött sirhoz, melyet a kerület kegyelete s hálája emlékkövel kívánt megjelölni, — örökíteni. — Az oltárszerű emlék a sírkert bejáratától balra, a fal mellett van elhelyezve, azon helyen, melyet a boldogult maga választott s váltott meg egykori nyugvóhelyeül. Ezzel szemben volt felállítva egy emelvénnyel ellátott, feketével teljesen elborított oltár, melyen gyászfáklyák égtek. A sír és oltár közé helyezett ülőhelyeken foglalt helyet a boldogult családja.

Nem sokkal a vasutról való megérkezés után megszóltak a harangok, — jelezvén a gyülekező helyről való indulást, — s midőn a kerületi elnökséggel élén, gyalog megindult az impozans menet a rozsnói temető felé, hogy a kegyelet zarándok útján felkeresse egyik dicsőültjének csendes nyugvó helyét, — az óriási tömegnek, komoly némaságban, ünnepi harangzugás között — vonulása meghatóan gyönyörű látvány volt. Majd megérkezvén a holtak csendes országába, — elől, — az egyszerű papi öltönyben is méltóságos püspök, — elnöktársával Péchy Tamás ő nagyméltóságával, — Szent Jványi Arpád esp. felügyelő, — Terray Gyula helyi lelkész főesperessel. — Hámos László gömörmezei főispán, — Andrassy Géza gróf, — Bánó, stb. a kerület egyházi és világi notabilitásai és kitűnőségei, — a kerület és a rozsnói egyház képviselője, . . . a sír környékén előzőlött roppant nagyszámú közönség, néma fejhajtással a főtisztelendő és nagyméltóságú egyházkerület előtt.

A püspök, a ker. felügyelő, — a főispán, — a helyi lelkész helyet foglaltak az oltár körül, s a rozsnói dalos kör rázendítette a könnyekig megható alkalmi gyönyörű gyászeneket, melynek véghangjainál az alkalmi oltár elé lépett, kerületünk ékesen szóló püspöke főtiszt. Zelenka Pál, s önmagát felülmuló ékesen szólással tolmácsolta a kerület kegyeletét, méltatta a megdicsőült életét — szívet megragadó hasonlatokkal, hatalmas szónoki fordulatokkal magával ragadván a meghatottság árába az ünneplő közönséget, — átadta az emléket a rozsnói egyháznak gondozása alá. Sokszor hallottuk szépen, magasztosan beszélni Zelenkát, de ily meghatóan, — gyönyörűen még nem beszélt soha! Ez ő beszéde, mint mesterkés elsimitotta az emlék fogyatkozásait — hiányait! Es ez nem egyéni, — ez általános, közvélemény! Zelenka helyét Terray Gyula

rozsnói lelkész, főesperes foglalta el, s az egyház nevében átvette gondozás alá az emléket. — Szépen, emelkedetten meleg érzéssel beszélt — s miként a püspök ő is ellágyította a szíveket, könnybe lábasztá a szemeket. — Zelenka püspök mondott még egy rövid, mélyen megindító imát, mely után a dalos kör bucsut zengett . . . s a püspök a gyászoló özvegygyel és családdal megindult, — s vele együtt a nagy közönség elérzékenyült kebellet, könnyes szemekkel hagyván ott a kegyelet s hála által újra megszentelt hantokat. S ezzel a megható, kegyeletes gyászünnep véget ért. —

A kerületi képviselőket a nyári Casino helyiségébe vitte a rozsnói rendező bizottság egy kis frissítőre, hogy aztán az 5 órakerobogott különvonattal visszatérjenek Dobsinára.

Magáról a siremlékről még csak ennyit: Oltárszerű alakja van, tetején aranyozott kereszttel. Anyaga pátyi mészkő, — s a közepén elhelyezett fekete sienit-lapján a következő felirat áll: „Czékus István püspök kimagasló érdemeinek elismerésül s hálás méltatásául a tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület. Született Gömör-Panyiton 1818 december hó 22.-én, meghalt 1890 február hó 6.-án. Nagy volt ő hitben, szeretetben s égi reményben. Sirja felett lengjen hála s örök kegyelet! A sír ki nem domborul, csak helye van egy körkörös faragott kőszegélylyel kerítve, s belül vrágokkal beültetve. — Az egésztest vasrácsoszat fogja körül. A kegyelet a sírhelyet virággal és koszorúkkal halmozta el. —

(Folytatás következik.)

A barsi ág. h. ev. egyházmegye évi közgyűlése. Egy egyházmegye közgyűléséről akarok írni, de közel a kísértés, hogy egy egyházcsalád családi ünnepélyéről szóljak, midőn a megye távol vidékein szétszórva élő fiak összegyűlnek, egy vendégszerető fődél alatt vezetőik körül, hogy beszámoljanak munkájukkal, megbeszéljék a jövő teendőit, elpanaszolják bajaikat, — vigasztalják s erősítsék egymást a további küzdelemre és — letegyék filléreiket a közölkésre. —

Összejövételüket az egyházak kiküldöttei N e m s é n y b e n Kosztolányi Sándor esp. felügyelő vendégszerető házánál tartották. A gyűlés f. hó 24.-én szerdán d. e. 11 órakerobogott kezdetét a fényes úri lak egyik földszinti termében. Maga a gyűlés tárgyszegény volt, mi azonban az érdeklődést s a buzgalmat legkisebb mérvben sem lohasztá.

Az esperes buzgó imája után a felügyelő pár szóval üdvözölve az egybegyülteket a szót az esp. úrnak adta át, ki általános figyelem között olvasá fel kimerítő évi jelentését. —

Mindenek előtt meleg hangon emlékezett meg a megtartott zsinati ülésekről, röviden felemlítve a már elintézt s a még elintézendő ügyeket; azon reményének adván kifejezést: ha a zsinati törvények egyházunk közönségénél is oly meleg fogadtatásra találnak, mint a mily meleg szeretet s jóakarát hozta létre, — áldásuk el nem maradhat. —

Megemlékezett a múlt év aug. havában Lőcsén megtartott egyet. gyámintézeti gyűlésről, ugyszintén a vele kapcsolatban II. Lipót emlékére tartott hálaadó istentiszteletről; ennek kapcsán röviden kitért a „Leopoldianum“ anyagi állapotának s azon céljának, — melynek megvaló-

sításán az fáradozik, — leírására, mi főleg a gyűlés nem lelkes tagjaira birt érdekel. —

Megemlékszik Ó Felsőge megkoronáztatása 25 éves évfordulójáról, midőn is egyházaink mindenikében megszólalt a hívek hálaímaja koronázott királyáért.

Halálzási eset, — hála az egek Urának, — a vezetők sorában nem fordult elő s változás is csak annyiban, hogy körmöczi segédlelkész, — hittanárrá Paulik János eltávoztával Dedinszky János választatott meg. —

Építkezésekre, javításokra s egyéb beruházásokra az egyházak összesen 1515-02 frtot fordítottak. —

Az adakozásban nyilvánuló krisztusi szeretet nem aludt ki, miről tanuskodik, hogy Körmöcz részint a várostól, részint hiveitől 2142-42 frt, — Kosztolány 247-58 frt. Léva 50 frt, Vezekény 75-80 frt készpénz adományban részesültek; mihez hozzávéve a gyertyákat, oltár és szószék terítőket az adományok pénzértéke 2675-95 frtra tehető.

A jelentés tudomásulvétele után a folyó ügyek tárgyalattak. Fájdalmasan érintette a jelenlevőket Belcsák László lévai felügyelőnek az esp. és esp. özv.-árva intézeti pénztárosaságról való leköszönése; mely tisztét miután egészségi szempontból semmi esetre sem viselheti tovább, — a gyűlés fájó szívvel bár, megadta kis tökéi hű s lelkiismeretes kezelőjének a kért felmentést, — hálijának s elismerésének kifejezése kíséretében.

Örvendetes volt tapasztalni, hogy esp. özv.-árva intézetünk kis tökéje erősen emelkedik, úgy, hogy idén 2 özvegyet 50—60 frt. segélyben részesíthet; mi úgy érthető, hogy egyházaink rendes évi segélylyel járulnak gyarapításához. —

A gyűlés után megtartott gyámintézeti offertorium 13-90 frt. —

A hivatalos teendőik elintézése után a nemhivatalos rész, — a nagy ebéd következett ugyancsak a vendéglátó felügyelő úr házában, kit esperesünk, mint azon család-átját éltette felköszöntőjében, ki gyermekeit maga körében, saját házában gyűjti egybe egy családi ünnepre, mire a felügyelő azon óhajának adott kifejezést, bár tehetné ezt még számos alkalommal. — Végül esperességünk nestora, Bodó Lipót úr volt esp. felügyelőnk szokott ékes-szólásával — bár azzal kezdé beszédét, hogy: „A vén muzsikus naponta felejt egy nótát“ — szól búcsúzó pénztárosunkhoz s azon reményének ad kifejezést, hogy ez egyházi ügyeinkben ezentúl is élénk részt fog venni; mire a társaság Belcsák urat éltetve azon óhajjal, adná az ég Ura, hogy vén muzsikusunk még soká és sok nótát felejtessen, — nemsokára oszladozni kezdett, kiki otthona felé vevén utját elmerengve a multakon s reményteljesen tekintve a jövőbe. S mért is ne? Hisz' gyengékben erős az Úr! —

D. J.

Franzfeld (Toronto m.) jubileuma. Franzfeld községe az egyházközséggel együtt e hó 21-ikén ülte meg fennállásának százados örömnepét. Még II. Lipót király alatt 1791-ben jöttek a különféle német tartományokból az osztrák kormány felhívása folytán evangélikus telepitvényesek a volt németbánsági határőrvidékre, kik számára Ferencz király alatt 1792-ben Franzfeld lett felépítve mintegy 120 házzal. Ezeknek is, mint a többi határőrvidékieknek, az volt feladatuk, hogy a határt a török ellen védjék. Mivel a bevándorlók mind szegények voltak a

kincstár őket az épületeken kívül a szükséges házi állatokkal s gazdasági eszközökkel is ellátta, a melynek értékét a telepitvényesek lassankint fizették le. Mi több, még a lelkes és tanító is a kincstártól kapták 19 éven át készpénz fizetésüket a míg a község kissé összeszedte magát. Ily jóságos támogatás s Isten segedelme által a község lassankint gyarapodásnak s virágzásnak indult, úgy hogy ma már 3700 evangélikus lelket számlál, dacára annak, hogy mintegy 97 család Boszniába költözött, hol Franz-Jossfeld községét alapították, számos család pedig egybeült telepedett le.

Ezen egyházközségünk hívei jó módu, szorgalmas, értelmes és józan emberek, kik evang. hitükhez híven ragaszkodnak.

Isten megsegítő kegyelme iránti halájának kívánt a község kifejezést adni, amidőn elhatározta, hogy a 100 éves jubileumot lehetőleg fényesen megünnepli. Egyházi férfiak közül vendégeül hívta Fótiszt. püspök urunkat, Nt. Kramár Béla főesperes, Bujkovszky Gusztáv alesperes és Schwalm György pancsovai lelkész urakat, valamint azon tisztárs urakat, kik egykor itt segédlelkészek voltak. A politikai világ számos előkelősége is megvolt híva. Sokan voltak a hivatalosak, de sajnos kevesen jelentek meg, így a tisztárs urak közül csakis Schwalm Gy. pancsovai lelkész jelent meg, ki egyházi beszéd tartására is fel volt kérve. A világi meghívottak közül Nagys. Dániel Ernő országgyűlési képviselő s Tek. Radosavlievics főszolgabíró urakkal élükön csak kevesen voltak jelen, mely körülmény az ünnepély fényéből bizonyonnyal sokat levont.

Velünk volt azonban jó Istenünk megsegítő kegyelme, a melynél fogva ünnepélyünk szép rendben s ékesen folyt le. Még jóval a jubileum előtt nagy készülődések tétettek, diadalkapukat állítottak, a templom bejáratát s a község-házát Szlodola Pál tanító buzgó s szakértő vezetése alatt szépen feldíszítették. Általában a megválasztott jubileumi bizottság mindent elkövetett, hogy az ünnepély szépen sikerüljön. 20-ikán este, mint a jubileum előestéjén 8 órakor mozsárdurrogatás s harangozás után a község-háza előtt egybegyűltek zenekisérlet mellett elénekelték a württembergi énekeskönyv 28-ik énekének 1, 5. és 9-ik versét, a mely után a zene a királyhymnust játszotta el. Erre a község ifjúságának egyrésze a helybeli tűzoltósággal élükön, két részre osztva, zeneszó mellett bejárták a kivilágított községet. Különösen szép volt a község-háza, templom bejárat s az ezek előtt levő nagy befásított tér kivilágítása, az utóbbi lámpionok által. Igazán tündéres látvány volt! Az ifjúság menete a község-ház elé visszatérve, a zene a hymnust, szózatot s Rákóczyinduló játszott el, a mivel az aznapi program ki volt merítve.

Másnap 21-ikén reggel négy órakor mozsárdurrogatás s harangok zúgása jelezte, hogy megvirradt a nagy nap, a zenekar pedig a „Nun danket alle Gott“ kezdetű egyházi éneket játszotta el. Reggelfelé a vidék mindenrendű s vallású lakói közül számos vendég érkezett. Az istentisztelet 9 órakor vette kezdetét és pedig, mert a templom a hívők nagy seregét be nem fogadhatta volna, a templom előtti téren, a hol ezelőtt 100 évvel azon fabódé állott, mely az atyáknak istentiszteleti gyűlhelyül szolgált. Ezen alkalomra ott egy csinos oltár volt felállítva, mely egyzersmind szószékül is szolgált.

Sajnos, az istentiszteletnél a helybeli lelkészen kívül csak a pancsovai tiszttárs volt jelen, pedig mily impozans képet nyújtott volna több lelkész felvonulása. Luther dalmi énekének, az „Ein' feste Burg“ — két versének történt eléneklése után Schwalm György pancsovai lelkész-társunk lépett az oltár elé, végezte az oltári szolgálatot, buzgón imádkozva s felolvassa a 100-ik zsoltárt. Az oltár-szolgálat végeztével a „Lobe den Herrn“ egyházi éneket énekelte a gyülekezet, mire e sorok írója, mint helybeli lelkész, lépett a szószékre s I. Mózes 32, 10 alapján megtartotta ünnepi beszédét, felhíva a gyülekezetet: Üljünk örömmel ünnepet! a mely legyen 1.) emlékezés, 2.) hálaadás és 3.) fogadalmak ünnepe. Beszéde végével ünnepi imát mondott, melynek végeztével a helybeli férfi dalárda Steiner János tanító mint karnagy szakavatott vezetése alatt egy gyönyörű ünnepi éneket adott elő kitűnően, ez által is emelve az ünnepélyes hangulatot. Majd ismét Schwalm Gy. testvérünk lépett a szószékre s I. János 5, 4. alapján tartott egy emelkedett hangú, szívet-lelket megragadó beszédet, a melyben egy pillantást tett a múltba, jelenbe és jövőbe. Szemünk elé állította az atyákat, kik e végvidéken az evangéliom, a hit harcosai voltak, lévén Franzfeld a volt németbánsági határőrvidéken az első evang. egyház. Majd ecseteli a község jelen virágzó állapotát, kiemelve, hogy kívül is jó hírek örvend, de óva inti a híveket, ne hagyják magukat elaltatni a világ dicsérete s hízelgése által, mert ez a gonosznak új hadakozási módja lehet ellenük. Ők is mint atyáik, küzdjék mint Isten fiai a hitnek harczát e világ s a gonosz ellen, hogy a gonosz, a világ ura itt uralomra ne jusson.

E valóban magasztos tartalmú beszéd minden mozzanatát teljesen érvényre juttatta előkelő szónoki tehetsége s szépen csengő hangjával, meglátszott rajta, hogy szívből szívhez szól. A Miatyánkot elimádkozva lelépett a szószékről, mire egy felnőkék (dalárdisták) s gyermekekből álló vegyes kar adott elő ugyancsak Steiner János tanító vezetése alatt egy szépen sikerült egyházi éneket. Erre ismét a helybeli lelkész lépett az oltár elé, imádkozott s az áldást mondta. A főének utolsó versének eléneklésével az istentisztelet véget ért. Istentisztelet után a paplakot s iskolát építő lugosi egyház javára offertorium volt, mely 38 forintot eredményezett.

Most a községhez elé vonult a gyülekezet, hol politikai részről tartattak beszédek. Az első szónok Frint Nándor tanító volt, ki igazán szép beszédében a község belső fejlődését tüntette ki s különösen az atyák azon nemes keresztyéni jelleméről szólt, mely az utódokra is átszállott. Az egybegyűlteket figyelmeztetve, hogy ezt a templom s iskolának köszönhetik, ezek buzgó ápolására hívta fel őket. Ő utána Lemle Rezső tanító szavalt a nagyon hatásosan Binder Jenő birdai tiszttárs sikerült költeményét, melyet ő mint a franzfeldi ev. egyház volt segédlelkésze halás emlékül irt s küldött el. Majd Jahraus András egyházfelügyelő s községtanácsos beszélt a község külső fejlődéséről hatásosan, s ismertette a volt határőrvidéki állapotokat, azokat a mai állapottal összehasonlítva. Végeztül Ruppenthal Ádám községi jegyző rövid beszéd után leleplezte a községhez falára alkalmazott emléktáblát, felhíva a szülőket, hogy gyermekeik szívébe oltsák be a felirat végsorainak igazságát: Fleiss,

Redlichkeit und Glaube erhoben uns vom Staube. Ezzel az ünnepi rész véget ért.

Egy óraker 200 teritékkel közebéd volt és pedig a téren sátor alatt. A toastok sorát Dániel Ernő orsz. képviselő nyitotta meg, Ő felsége jólétére emelve poharát, mire a toastok egész sora következett. Este a helybeli dalárda az ismét kivilágított téren szépen sikerült concertet adott, a mely után táncz volt.

Megemlítem még, hogy a község ki fogja adni történelmét, a melyben a politikai község történelmét Ruppenthal János és Frint Nándor, az egyházét Bohus Károly, az iskolakét Frint Nándor írta meg. *Bohus Károly.*

VEGYESEK.

— A Gusztáv-Ádolf-alapítvány központi irodája (Thomaskirchhof 25, II.).

Memorial.

Miután Németország külömbféle vidékeiről, az északon uralkodó ragály miatt, aggodalmas kérdések érkeztek hozzánk, Brémával egyetértve elhatároztuk, hogy a 46. közgyűlést ezen évben meg nem tartjuk.

Lipsee 1892., augusztus 29.-én

a központi elnökség nevében

F. Jubisek.

— **Papavatás.** A bányai egyházkerület püspökének székhelyén, Pilsen augusztus hó 21.-én nagyszerű ünnepély ment véghez. Hét papjelölt lett a papi hivatalra protestans egyszerű, ősi szertartással felavatva. A felavatást megelőző napon tartatott meg a 7 jelölt „pro ministerio“ című vizsgája, melynél a vizsgálók, méltóságos Sárkány Sámuel püspök ő főtisztelendőségén kívül, Fabiny Teofil bányakerületi felügyelő ő nagyméltósága, Lauko Károly bányakerületi gyámintézeti elnök, Melzer Gyula pestmegyei esperes, Jankó Károly, Riecsánszky Endre körlelkészek voltak. A vizsga közben az ünnepély szónokául, a felszenteltek egyike Margócsy István jelöltetett ki. A felszentelési ünnep híre a vidéket is bejárnán, vasárnap kora reggel a szomszéd községekből is özönlött a nép. Alberti, Bénye, Czegléd, Irsa, Monor, Nyáregyháza, Péteri is képviselve voltak. A különben nagy, tágas pilisi templom, reggeli 9 órára, egészen megtelt. Nagyszerű jelenet volt, midőn az ősz püspök, elnöktársával, segédlete s a felszentelendők élén a templomba vonult s annak oltára elé helyezett asztal körét elfoglalta. Majd megzendült a hatalmas orgona s nem sokára a nagy közönség harsány éneke, a mely után a már említett ifjú szónok mondta el a feléje szegzett kíváncsi tekintetekkel szemben, Jeruzsálem pusztulása történetén alapuló beszédét, azon tételt fejtegetve, hogy mi okozza egy ország, egy nemzet, város vagy község pusztulását s mi eszközölheti megtartásukat, virágzásukat, öröklétüket. A szószéki teendők elvégzése után a püspök lépett az oltár elé s mellé a segédlet két oldalról, s elébe a felszentelendők csoportja félkörbe sorakozva, megkezdődött az ünnepélyes avatási cselekmény, melynél a felavató beszédet s az úrvacsora kiszolgáltatását maga a püspök, az eskü felolvasását a gy. i. elnök tartotta. A szertartás minden része hatásos, megragadó volt, különben a megáldó aktus, általános megindultság eszközölje lön. Mily érzelmek áradata tölthette el, kivált a felszenteltek egyikének, a szónoknak atyját és édes anyját, kik fiuk szónoklata alatt érkeztek a templomba, — kiki elképzelheti. — A szertartás után a nagy közönség eloszolván, a papság a püspöki lakba vonult, a melynek hivatalos termébe a bányakerület nagyérdemű

felügyelője tartotta az ifjú lelkészekhez intézet buzdító beszédét, a melyben figyelmeztette egyházunkkal szemben fel-feltűnedező gonosz törekvésekre s ezek ellenében az ő teendőikre. E beszéd után kézszerítés s apostoli csók következővén, ezekkel a hivatalos ünnepszéget véget ért s megkezdődött a kedélyes társalgás, melynek kedves emlékeit szintén szíveikben zárva viselendik a felavatottak, a kik a következők voltak: *Argay*, aki zólyomi, *Greguss*, aki hontmegyei csali, *Klineczko*, aki bács megyei glozsáni, *Korosi*, aki járeki, *Margócsy*, aki losonczi-tamasi, *Nyiry*, aki pestmegyei alberti, *Varga*, aki czeplédi segéd-lelkésszé lett. — Kísérje áldás működésüket!

— **Adományok.** *Br. Edelsheim Gyulay Lipót*, a fazekas-varsándi egyház második tanítói állás rendszerezéséhez évi száz forintot adományozott. *Zsilinszky Mihály* esperességi felügyelő 240 forintra menő zsinati napidijairól lemondott s a összeggel a szarvasi főgymnásium Luther-társaság javára rendelkezett. A békési esperesség *B. Csabán* tartott közgyűlésében a pozsonyi teológiai akadémia céljainak előmozdítására tíz év alatt évi száz forinttal törlesztendő egy ezer forintot szavazott meg, ötös kamatokat biztosítván, a mig az összeget le nem törleszti.

— **Derék ösök méltó utódja.** *Gf. Zay Miklós*, jóllehet családjának székehelyétől, *Zay Ugróctól* távol *Topolovácson* (Horvátország) levő birtokán tartózkodik meg nem feledkezett a szegény trencsényi gyülekezetekről. A *Ksinnai* egyháznak, a mely jelenleg építkezik, mi szegénysége mellett nagy feladat, 100 frtot adományozott. Szegény evangélikus egyházunknak mindig büszkesége volt azon áldozatkészség, melylyel előkelő tagjai istápolták azt. Ez ifjú evangélikus főúr is, adja Isten! legyen és maradjon egyházunk büszkesége, mint nagynevű ősei.

— **Barlangligeti offertorium.** Az e lapok 35-ik számában kimutatott és a Király születésnapján Barlangligetben 18 frttal és 50 krral begyűjtött offertoriumhoz, az építendő ev. templomjávára még adakoztak: *Koromzay György Szepes-Bélan* 5 és *Szethlo János* főesperes 2 frt. Hálás köszönet a jótékony adakozóknak! *Szepes-Bélan* 1892 aug. 21-ikén *Weber S.* ev. lelkész.

— A nemzeti adakozásból begyűjtött pénzen ujjáalakított tállyai ágost. hitv. ev. templom felavatási ünnepélyének programja. 1. Előző napon, szept. 18-án délelben és estalkonyatkor a másnapi ünnepély jelzésére az összes harangok megszólalnak. 2. Szept. 19-én d. e. 9^{1/2} órakor háromszori heharangozás után kezdetét veszi az ünnepélyes felavató istentisztelet, melynél a) az első ének után az oltári szertartást végzi *Hajász Pál* helybeli ev. lelkész. b) A második ének után az ünnepi szószoklatot tartja a szószékből *Farbak József* hegyaljai főesperes. c) Ezzel egyidejűleg a templomba be nem férő közönség részére alkalmi szószoklatot tart a templom előtt *Czékus László* abauj-szántói ev. lelkész. d) Az egyházi beszéd után mlts. és főt. *Zelenka Pál* püspök lép az oltár elé és a megújított templomra s a közönségre főpásztori áldását adja. e) Ugyancsak *Zelenka Pál* püspök, *Farhagy József* és *Túróczy Pál* esperesek segédlete mellett az Úr szent vacsoráját szolgáltatja ki. f) *Nemes Károly* diógyőri lelkész esketést. g) *Riszdorfer János* nagybányai lelkész keresztelést. h) *Materny Lajos* debreczeni lelkész menyasszonyi avatást végeznek. 3. *Kossuth Lajos*nak e templomban megkeresztelését megörökítő emléktáblát leplezi *Bernáth Béla* orsz. gy. képviselő, mint az ünnepélyt rendező bizottság elnöke. 4. Kimenetkor offertorium a templom ajtajánál az építkezési pénztár javára. 5. Istentisztelet után közebed. 6. Este az e célra berendezett helyiségben hazai művészek közreműködésével tánczszal egybekötött hangverseny.

— **Egy latin levelező lapocská.** *Margócsy, losonczi* lelkész, azon alkalomból, hogy az elkeresztelési ügyben a harmadik forum kedvező ítéletét megnyerte, a múlt napokban következő tartalmú levelező lapot kapott: *Reverendissime demine! Quamquam non sum illius religionis, attamen*

mea interest rerum ibi accidentium, ideoque gratulor et summopere gaudio, quod tandem ibi quoque, qui sibi omnia concedunt et fidelibus exemplum dant ad leges, decreta, statutoque reipublicae pedibus conculcanda, poenas luant. Ceterum sunt ibi etiam alia sterquilia, quibus pro salute communi radicibus mederi non esset superfluum. Budapestini die XV ante Calendas Septembres anni 1892. R. D. studiosissimus: Quidam catholicus liberalis.

— **Selmeczbanya.** Aug. 24-én délutáni 4 órakor a „nagy harang“ szívet indító lágy hangjai után, temetésre szült az ének városunk főutcájában. Temetőbe kísértük a volt magánzó kereskedőt *Tibély Vilmost*. A közrészvét nemcsak a végtisztesség megadásában jelentkezett, — de a hosszú gyászmenet őszinte gyászában, melyet sem a világiak „szellemes csevegése“, sem a nevető örökösök tördelő hangon kifejezett és zokogás színezetével bíró eszmecseréje nem zavart! — A gyászoló szívek jutalma volt ez, melylyel a megboldogult közhasznú jótékony életének adóztak, — megkoszorúzva vele a legékebben a hült tetemet a sívár sírhantot! — Az irgalmas Isten bizonynyal meghallgatta a könyörgők fohását s kegyelmébe fogadta hozzátérő gyermekét! 73 életévben bőven kimutotta az elköltözött jó Istenünk iránti félelmet s szent törvényeink legfőbb törvényének az emberszeretnek tényleges gyakorlását. Ezt bizonyítja utolsó rendelkezése is. A jelentékeny vagyon rokonaira s polgártársaira száll. A családtalan megemlékezett a hitbeli családról s a hitrokonok kerestetkételen szegényeiről s elhagyott röghöz tapadt szegény árváiról — de nem kevésbé a törekvő ev. tanulóifjúságról is. A helybeli Lyceum élelmezője örököl utánna 1000 frt, a nőegylet 600 frt s az egyház különösen az egyházi karének ápolására s emelésére 3000 frt o. é. — Pihenj édesen, a ki éleledben, de haláldoban is híven szolgáltad s híven az evangéliom szerint szolgálod az Urat!

H. V.
— **Megjelent és szerkesztőségünk höz** beküldetett: **Protestans árvaházi képes naptár** a z 1893. közönséges évre. Szerkeszti *Kenessey Béla*. Ára 30 kr. Nyomatta *Hornyánszky Viktor*. Ezen naptárt, nemcsak jótékony céljéért, hanem szűk téren kiváló tartalmáért is ajánljuk. E naptár valódi vallásos népirat, úgy hogy egy magyar ajku hívünk asztaláról sem volna szabad hiányoznia, s igen helyesen tennék a tisztársak, ha a sok különféle naptárat ezzel az egészséges táplálékkal kiszorítanák híveink közül.

— **Megjelent: Bibelkunde**, in kurzem Abriss, nach *Ludwig Bocsor's* ungarischem Werke für die Oberklassen der ev. Volksschule bearb. v. *Josef Polgár*, ev. Lehrer in *Tolna-Hidegkút*. *Hidegkút* 1892. Ára? A feladatának teljesen megfelelő kis tankönyvet melegen ajánljuk tanítóink figyelmébe.

— **Dicsőfi József** a debreczeni ev. ref. egyh. egyik lelkipásztor elűfizetést hirdet: **Evangéliomi elmékedések** cím alatt kiadandó munkájára, melyben Jézus Krisztus személységét és tanát egyszerű modorban kívánja megismertetni. Minden hónapban egy-egy 2 ives füzet fog megjelenni, összesen 24 iv 12 füzetben. Egy-egy füzet díja 25 kr., mely Debreczenbe, *Czeplédutca* 2572 sz. alá küldendő. 300 előfizető jelentkezése mellett megindítja a kiadást. Lelkésztársaink pártfogását kérjük e deréknek ígérkező vallásos népirat számára.

PÁLYÁZAT.

A debreczeni ágost. hitv. ev. elemi iskolánál egy tanítói állomás betöltendő. Évi fizetés lakbérrel együtt 530 frt. A zene és német nyelv ismerete szükséges. Pályázhatnak a tanításban jártas papjelöltek is. Mellékeresetre számíthat a megválasztott. Pályázati kérvények f. é. szeptember 11-ig alulírotthoz küldendők.

Materny Lajos,
lelkész.